

СТАНОВИЩЕ

от проф. днк Мария Антонова Шнитер, ПУ „Паисий Хилендарски“
във връзка с провеждане на конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“ в
Област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки;
Професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата
(Социология - Социология на тялото), обявен в ДВ 57/26.6.2020 г.,

Със заповед Р33-4707 от 25.09.2020 г. съм определена за член на научно жури в описания по-горе конкурс. В конкурса за ‘доцент’, обявен в Държавен вестник, бр. 57 от 26.6. 2020 г. и в интернет-страница на Пловдивски университет "Паисий Хилендарски" за нуждите на катедра „Социология и науки за човека“ към Философско-исторически факултет, като единствен кандидат участва гл. ас. д-р Нина Василева Николова от същата катедра.

1. Общо представяне на процедурата и кандидата/-ите

Познавам д-р Николова от самото начало на нейното сътрудничество с Пловдивската социология (1996 г.) и имах възможност да проследя перипетиите на нейното професионално развитие. Още сега ще заявя категорично, че през тези години тя се превърна в уважаван преподавател и зрял изследовател с висок собствен стандарт за качество, така че текущият конкурс би могъл да бъде определен като „закъснял“ в най-добрия смисъл.

За участие в конкурса Нина Николова е представила една монография (Excrementum. Сетива на близостта. Критика и хуманизъм, 2020), една студия, 9 статии в специализирани периодични издания (3 от тях – под печат), 3 статии в научни сборници (една от тях – в чужбина, в съавторство) и два предговора, т.е. общо 16 текста, като трябва да се отбележи, че 10 от статиите всъщност са обобщени в рамките на монографията.

Научната продукция на кандидатката отговаря на националните и на специфичните факултетски изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“ и в някои отношения ги надхвърля.

2. Обща характеристика на дейността на кандидата/-ите

В научните занимания на д-р Николова след защитата на докторската ѝ дисертация (2000 г.) могат да се очераят две ясно различни проблемни области. Това са от една страна изследванията на социалните трансформации, съпровождащи българския „преход“ (представени в публикации №№ 8, 9 и 11-15 от приложения списък), а от друга – тези,

занимаващи се с различните аспекти на социалното функциониране на олфакторното сетиво (№№ 1-7 и 10 от списъка, както и монографията).

Първата група публикации демонстрират съвършено овладяната изследователска техника на микроанализа. Независимо дали става дума за анализ на визуални (№ 13) или текстови (№ 11) данни, за съживяване на афекта от т.нар. „архиви на болката“ (№ 8), или за начините, по които индивидуалният опит трансформира и пре-окачествява миналото (№ 10), в тази група текстове Н. Николова показва умението си да вниква в детайла и да обвързва „високата теория“ с нейното „практическо приложение“. Това е способност, която не е самопонятна за съвременното поколение социални изследователи и говори за дълбоко „оличностяване“ на избраната аналитична позиция. В този по-ранен раздел от научни трудове заслужава специално да се отбележи студията, посветена на медийните метаморфози на образа на частния предприемач в първото десетилетие на прехода. В нея авторката стига до важни изводи относно ролята на медиите в дефинирането и сблъсъка на основните понятия в икономическото поле – изводи, които имат прогностичен характер, ако съдим по по-късните резултати на процесите, чиито свидетели ставаме днес.

Втората тематична група изследвания са свидетелство за нова степен на изследователска зрелост и увереност и категорично очертават една „запазена изследователска територия“, в която д-р Николова прави нови и нови научни приноси. Повечето от тези текстове са подложени на предварителна „публична апробация“ на страниците на авторитетни периодични издания у нас и в чужбина (№№ 1-3, 5-7, 10) или като част от значими издателски проекти (№4), но събирането им в един цялостен текст в монографията им придава допълнителен смисъл. Ще добавим, че макар да не е заявен като самостоятелен научен принос, великолепният превод на знаменития текст на Фройд “Das Unbehagen in der Kultur”¹ безспорно играе роля в съзряването на идеите в монографията на Нина Николова.

Монографичният труд на д-р Николова *Excrementum. Сетива на близостта*. Критика и хуманизъм, 2020 (210 стр.) е значим принос в една слабо изследвана област на социологията – тази на социалния живот на сетивата, в случая – на т.нар. „сетива на близостта“. Подхождайки към тях от позицията на психоанализата, тук Нина Николова прави важното допускане, че тези т.нар. „низши сетива“ са в голяма степен свързани с

---

¹ Фройд, З. *Текстове за културата*. ИК К&Х, С., 2019

отвращението и удоволствието, при което отвращението е бивше (изтласкано) желание (за удоволствие). Умело съчетавайки подходите на Фройд и Елиас към цивилизационния процес в комбинация с феноменологичния анализ на Мерло-Понти, тя изработва ефективен „ключ“ към разбирането на трансформациите в разбирането за тялото в прехода от модерност към постмодерност. Разгледаните казуси са предимно от реалностите на (съветския) свят на социализма и са поредно убедително доказателство за овладяната изследователска техника и за правилността на изходните хипотези. Книгата се чете с лекота и удоволствие, а читателят остава сякаш не-докрай-удовлетворен: поне за мен би било интересно да видя как изработеният аналитичен модел би се приложил към български материал (задълбоченото аналитично вглеждане към близкото ни минало е една от силните страни на изследователя Н. Николова). Разбира се, в сферата на пожеланията остава и възможността да се изследва през тази оптика мащабната промяна в отношението към чистотата и тялото, на която сме свидетели и съучастници/потърпевши в ситуацията на глобалната Covid-19 пандемия. Надявам се, че това задължително ще бъде приоритет в бъдещите научни занимания на д-р Николова.

Преди да премина към заключение, не искам да пропусна да отбележа сериозния преподавателски опит на Н. Николова – тя е автор на няколко оригинални лекционни курса, успешно представени пред студенти от четири университета, а ролята ѝ за създаването и утвърждаването на т.нар. „пловдивски модел“ на социологията е безспорна.

3. Критични забележки и препоръки

На фона на казаното за сериозния и доказан научен потенциал на д-р Николова в областта на социологическото изследване, и като се има предвид нейната изключителна езикова компетентност, изглежда странно, че тя сякаш се въздържа да направи своите изследвания достояние на по-широк кръг читателска публика. Колкото и високо да ценим и уважаваме сп. *Социологически проблеми* като високоавторитетна научна трибуна, струва ми се, че постигнатото от Нина Николова в нейната работа заслужава и с лекота би могло да има международна видимост. В тази посока са и моите препоръки за бъдещите ѝ научни изяви.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на всичко казано дотук може да се обобщи, че кандидатът за заемане на академичната длъжност „доцент“ д-р Нина Василева Николова е представила за участие в

конкурса документи и материали, които отговарят на всички изисквания на ЗРАС в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Кандидатката в конкурса е представила значителен брой научни трудове, публикувани след материалите, използвани при защитата на ОНС ‘доктор’, които съдържат оригинални научни приноси и са получили признание, като представителна част от тях са цитирани в авторитетни списания и научни сборници. Научната и преподавателската квалификация на Нина Николова е несъмнена.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни приноси, намирам за основателно да дам своята категорично положителна оценка и да препоръчам на почитаемото Научно жури да изготви доклад-предложение до Факултетния съвет на Философско-историческия факултет за избор на Нина Василева Николова на академичната длъжност ‘доцент’ в ПУ „Паисий Хилендарски“ по професионално направление 3.1. *Социология, антропология и науки за културата*, в научната специалност *Социология* - Социология на тялото.

..... 20.... г.

Изготвил становището: .....

.....

(ак. дл. н. ст. име фамилия)